

Muslimani su kao niko drugi spremni za dijalog

Drago mi je da mr. Asmir ef. Salihović svojim dugogodišnjim radom jasno pokazuje da nije samo uzorni imam, hatib i muallim koji s ljubavlju i predanošću izvršava svoju misiju i donosi preporod u džematima u kojima djeluje, pronicljivi i angažirani islamski aktivista koji, naprimjer, primjećuje nedostatak kvalitetne literature za hatibe pa priređuje četiri izuzetno zapažene knjige *O začudnosti govora*, nego i ozbiljni naučni istraživač koji nastoji temeljitije obraditi važne i aktualne teme, kao što je u multietničkom i multireligijskom društvu odnos prema drugome.

Budući da je zajednički život s ljudima drugih vjera, kultura, tradicija i nacija historijska višestoljetna činjenica i stvarna potreba, musliman posebno na balkanskim prostorima, ne traži alternativu takvom pristupu. Štaviše, u životu Božijeg Poslanika, s.a.v.s., pronalazi čiste naputke i jasne upute da se niko ne omalovažava zbog pripadnosti svojoj vjeri, naciji, kulturi i tradiciji, nego da se svaki čovjek doživljava kao krunsko Božije stvorenje i potomak zajedničkih roditelja Adema, a.s., i h. Have zbog čega je neophodno konstantno raditi na uspostavljanju uzajamnog poštovanja među ljudima i širenju pravednog mira. Međutim, iskazivanje poštovanja prema pripadnicima druge vjere, nacije, kulture i tradicije ne može, niti smije dovesti do omalovažavanja svojih vjerskih, nacionalnih, kulturnih, tradicijskih i dr. vrijednosti te samim tim ni do gubljenja osobnog identiteta.

Muslimani su kao niko drugi spremni za dijalog. To im, prvenstveno, omogućava njihovo vjerovanje. Oni svim svojim bićem vjeruju da je samo Bog jedan i da nije stvoren, a sve što je stvoreno, stvoreno je u paru i različitosti. Ljudi te različitosti trebaju prepoznavati da bi bili svjesni svoje stvorenosti i nestvorenosti Stvoritelja. Svaki musliman doživljava drugog čovjeka kao sina Ademovog, a Božiji poslanik Muhammed, s.a.v.s., govori da će puninu vjerovanja doživjeti i osjetiti njegovu istinsku slast samo onaj koji "čovjeka voli u ime Boga".

Muslimani općenito, a posebno mi u Bosni i Hercegovini, spremni smo na dijalog, jer dijalog za nas nije samo akademsko pitanje o kojem raspravljaju umni ljudi navodeći argumente njegove potrebe i neophodnosti. Dijalog s drugima za muslimane Bosne i Hercegovine jeste esencijalno i egzistencijalno pitanje. I svako stremljenje da se ovdje gradi država bez dijaloga i uvažavanja volje drugih kobno je završavalo, čega smo duboko svjesni.

S islamskog polazišta svaki je čovjek Božije stvorenje, otuda među svim ljudima postoji duhovno srodstvo. Prema tome, islamsko prihvatanje drugoga nije neželjeni ustupak pred realnošću pluralnoga i međusobno ovisnoga svijeta, ni izraz kratkotrajnih interesa i taktičkih razloga, nego islam prihvata drugoga iz principa.

Nema nijednog kur'anskog ajeta koji dopušta borbu protiv drugih na osnovu njihove vjerske ili nacionalne pripadnosti. Shodno tome, potpuno su neutemeljene tvrdnje o islamu kao ekskluzivističkoj religiji kada islam predviđa da musliman sasvim legitimno može među nemuslimanima imati roditelje, suprugu, poslovnog partnera, komšiju, učitelja, vladara, itd., i da se prema svima njima mora odnositi pravedno te da mu se preporučuje dobročinstvo.

Moramo priznati stvarnost koju živimo, ali i učiniti sve kako bi se oštrica nepovjerenja i sukoba smanjila i kako bi se mogli uspostaviti temelji zajedničkog života i saradnje, kako na lokalnoj, tako i na globalnoj razini.

U multireligioznom i multietničkom društvu, kakvo je naše, gdje je dominantna uloga religije, posebno islama, vrlo je važno propitivati temeljne tekstove Kur'ana i sunneta koji govore o odnosu prema drugome.

Iako u čovjeku postoje animalne snage koje ga tjeraju na potčinjavanje drugih, prisvajanje tuđe imovine, prolijevanje tuđe krvi i na mnoga druga zla, ono što ga čini čovjekom jesu njegov duh, moral i intelekt, koji u njemu razvijaju svijest o Bogu i o dignitetu ljudskog bića te neophodnosti da svako ljudsko biće uživa jednaka prava na svakom dijelu zemaljske kugle.

Neophodno je stalno i uporno potcrtavati da islam zagovara, prije svega, ljubav i pokornost prema Bogu, a potom i ljubav, razumijevanje i uvažavanje Njegovih stvorenja, posebno Njegovog najodabranijeg stvorenja – čovjeka.

Važnost ove teme o kojoj piše mr. Asmir ef. Salihović ogleda se i u činjenici da čovječanstvo danas živi u takozvanom “globalnom selu”, gdje ni jedan narod ili nacija ne mogu živjeti u izolaciji ili nezainteresirani prema onome što se događa drugome i drugdje. Naš je svijet toliko međuovisan i međusobno povezan da je mirni dijalog i poznavanje drugog postao imperativ.

Mr. Salihović u ovom djelu koristi korektan, precizan i jasan bosanski jezik, koji je potpuno razumljiv obrazovanom čitatelju.

U radu se navodi 218 kur'anskih ajeta i 89 hadisa Muhammeda, s.a.v.s., preuzetih iz poznatih hadiskih zbirki *Sahiha* El-Buharija i Muslima. Samim tim što su preuzeti iz najvjerodostojnih hadiskih zbirki hadisi su vjerodostojni.

Autor se koristio relevantnom literaturom i veoma velikim brojem izvora. U okviru primarne literature spomenuta su 103 izvora, u sekundarnoj 110 te više internet izvora na bosanskom, arapskom, engleskom i njemačkom jeziku.

Imajući u vidu sve teme koje su tretirane i prezentirane u ovom djelu, način na koji je to autor mr. Asmir ef. Salihović uradio sa zadovoljstvom preporučujem da se djelo pod naslovom *Status Drugog u islamu* štampa i na taj način učini dostupnim širem čitateljstvu.

Sarajevo, 3.1.2023.

Prof. dr. Zuhdija Hasanović